

HOMENATGE A
L'OLIMPIADA
POPULAR
DE BARCELONA
1936

INSTITUT NACIONAL D'EDUCACIÓ FÍSICA
DE CATALUNYA (INEFC)
BARCELONA, 19 DE JULIOL DE 2017

Generalitat de Catalunya
Departament d'Afers Exteriors,
Relacions Institucionals
i Transparència

1936-1939
MEMÒRIA
DE LA GUERRA CIVIL

LA HISTÒRIA

L'any 1936 Berlín es preparava per acollir uns Jocs Olímpics que Hitler va utilitzar per fer propaganda del nazisme, el militarisme i la discriminació racial. Molta gent no estava d'acord en el fet que l'esperit olímpic fos utilitzat així, i per això van promoure uns jocs alternatius, que es van anomenar Olimpiada Popular i que havien de començar a Barcelona el 19 de juliol de 1936.

L'Olimpiada Popular era un crit en favor de la pau al món i de la igualtat dels drets de les persones, en favor de la participació de les dones en l'esport, i que volia mostrar la diversitat cultural de la humanitat.

Va ser organitzada per entitats esportives catalanes, els governs de les repúbliques francesa i espanyola i la Generalitat de Catalunya, amb el suport de comitès de diversos països. Lamentablement, el dia de la inauguració els esportistes es van trobar amb l'aixecament feixista i l'esclat de la Guerra Civil. D'aquesta manera, l'Olimpiada que promovia la pau va ser aixafada per la guerra i no es va poder celebrar.

Per això és de justícia que avui recordem aquella Olimpiada oblidada, que volia situar Barcelona i Catalunya al capdavant dels qui s'oposaven al nazisme.

EL PROGRAMA

El Departament d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència organitza una jornada esportiva, participativa i festiva amb la participació de joves de tot Catalunya convocats a través de la Unió de Consells Esportius de Catalunya (UCEC). La jornada també comptarà amb un acte institucional en reconeixement a l'esport com a eina de cohesió de les societats i als valors de l'Olimpiada Popular; un homenatge a les entitats i a les persones que van estar a punt de fer possibles aquests *jocs oblidats*, que de ben segur haguessin transformat la història del nostre país en la lluita per la llibertat i la democràcia.

9H JORNADA ESPORTIVA

Amb infants d'entre 10 i 12 anys. Proves comunes, individuals i col·lectives a les instal·lacions de l'INEFC.

13H ACTE INSTITUCIONAL

Acte conduït per Rosa Andreu, amb Carles Beltran Quartet (Joan Miró, guitarra i llaüt; Custo Muñoz, contrabaix; Magí Canyelles, tenora; Carles Beltran, piano) i les rapsodes Sara Giménez i Lali Barenys.

Himne a l'Olimpiada Popular

Música de Hans Eisman, lletra de Josep Maria de Sagarra.

Audiovisual sobre l'Olimpiada Popular

Intervenció de Carles Santacana

Historiador, professor de la UB i coautor del llibre *L'altra olimpíada*, juntament amb Xavier Pujadas.

Actuació de dansaires d'esbarts

Esbart Ciutat Comtal, Esbart Català de Dansaires i Esbart Sant Jordi del Foment Martinenc.

Música en directe

Lamento, de la Suite *Montjuïc*, escrita el 1936 per Benjamin Britten.

Homenatge als esportistes internacionals que van venir a l'Olimpiada Popular

Intervenció d'Stuart Walsh, del National Clarion Cycling Club 1895.

Lectura del Manifest de l'Olimpiada Popular

A càrrec de Carles Vallejo i Adelina Escandell, en representació de les entitats memorialistes.

Intervenció de Daniel Laspra, secretari del CADCI, en representació de les entitats organitzadores de l'Olimpiada Popular.

Audiovisual amb testimonis

Lectura del Poema als voluntaris, de Miquel Martí i Pol.

Entre l'Europa d'ahir i l'Europa d'avui

Intervenció en representació de la plataforma Volem Acollir.

Homenatge a les persones i entitats protagonistes de l'Olimpiada Popular

Sra. Maria Salvo i Srs. Antoni i Alfons Cànovas.

Intervenció de l'Il·ltre. Sr. Jaume Asens, quart Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona.

Cloenda a càrrec de l'Hble. Sr. Raül Romeva, conseller d'Afers Exteriors, Relacions Institucionals i Transparència de la Generalitat de Catalunya

Lliurament de medalles als joves participants a la Jornada Esportiva.

Lectura de poema

Tant se me'n dóna, de Joan Brossa.

MANIFEST DE L'OLIMPIADA POPULAR DE 1936

En els últims decennis, especialment després de la guerra mundial, l'esport s'ha desenvolupat com un dels més importants factors socials i culturals en la vida de les nacions. La industrialització que en la majoria de països del món es produeix amb una gran velocitat i la completa mecanització dels processos de treball que encara no ha arribat a la seva fi, en conjunt amb el baix nivell de vida de les masses treballadores en la major part dels països han exercit la seva influència nefasta sobre la vida quotidiana dels pobles treballadors. Les masses treballadores intenten contrarestar l'efecte nociu del dur treball professional amb l'activitat esportiva i a excepció d'uns països, es reconeix al voltant del món la importància decisiva de l'esport per a la higiene i cultura populars. Per desgràcia, a la societat actual hi ha sectors que abusen de l'esport explotant-lo per als fins militaristes i guerrers! Aprofitant de l'afany per l'esport i l'entusiasme per l'esport condueixen a la joventut al camí de la guerra! Sota el pretext de reforçar el seu

cos i de contribuir a l'alegria de la seva vida sotmeten als joves sistemàticament a una rigorosa disciplina militar i a una minuciosa preparació tècnica i espiritual per a les futures guerres. És especialment en països feixistes com Alemanya, Itàlia i altres, i també per les tendències feixistes existents en diversos països que s'abusa de l'esport per a finalitats militaristes.

Quasi públicament s'instrueixen els reclutes per als quadres feixistes i per als exèrcits feixistitzants. El feixisme canvia el sentit i el contingut de l'esport; d'un moviment progressiu per a la pau i la fraternitat dels pobles en fa un instrument de la maquinària de guerra! L'Olimpiada, instaurada fa milers d'anys i que ha renascut en la nostra època, que sempre havia mantingut el seu caràcter de símbol de la Fraternitat dels Homes i de les races, ara perd aquest caràcter. Els Jocs Olímpics que es preparen a Berlín són indiscutiblement una falsificació vergonyant, una burla del pensament olímpic. En un país en el qual milions d'esportistes estan privats de continuar la seva activitat social, on milers dels millors esportistes sofreixen en presidis i camps de concentració, on la majoria del poble treballador està perseguit per les seves conviccions o per la seva religió, on es declara fora de llei a tota una raça, aquest país no és el lloc per acollir els veritables Jocs Olímpics.

L'Olimpiada POPULAR DE BARCELONA recull la idea original i l'esperit olímpic i realitzarà aquesta magna iniciativa sota el signe de la Fraternitat dels homes i dels pobles. L'Olimpiada POPULAR reunirà en competicions fraternals no només les primeres figures de l'esport amateur d'Espanya, Catalunya i Euzkadi amb els d'altres països, sinó per a aconseguir un profit positiu per al desenvolupament general de l'activitat esportiva popular, donarà també ocasió als esportistes populars de més modestes categories a mesurar les seves forces amb els d'altres regions o altres països. L'Olimpiada POPULAR DE BARCELONA ha de demostrar a les masses que estimen l'esport que no és l'esport xovinista i mercantilitzat amb la seva activitat basada en produccions sensacionalistes de "vedettes" sinó que és el Moviment Esportiu Popular que sorgeix amb la seva activitat de les àmplies masses treballadores el que impulsa el progrés i el foment de la Cultura. Catalunya i la seva capital Barcelona han de ser el país i la ciutat escollits per a la celebració d'aquesta gran manifestació. El poble treballador de Catalunya ha lluitat heroicament durant segles contra l'opressió social i nacional. Aquest poble que ha sabut i sap lluitar per a la seva llibertat acollirà fraternalment als representants de les masses treballadores d'altres països i s'unirà a ells en el solemne

jurament de mantenir per a sempre el verdader esperit olímpic, lluitant per la Fraternitat dels Homes i dels Pobles per al progrés, la Llibertat i la Pau! ESPORTISTES DE TOTES LES FEDERACIONS, CLUBS I PENYES, ORGANITZATS I NO ORGANITZATS! La preparació i la realització de l'Olimpiada POPULAR és una tasca vostra! Participeu-hi amb energia i entusiasme! PARTITS POLÍTICS DEL FRONT POPULAR! ORGANITZACIONS SINDICALS, CULTURALS I ALTRES! DIARIS I PERIODISTES! Vosaltres, que sou l'expressió de la vida pública de les masses laborioses i vosaltres que formeu l'opinió pública: Aproveu activament la realització d'aquesta grandiosa tasca que impulsa el Progrés i la Cultura! POBLE LABORIÓS Tota la joventut, els teus fills i les futures generacions esperen el teu suport! Dona suport a l'ESPORT POPULAR i la preparació de l'Olimpiada POPULAR! Participa en els actes i festivals que s'hi preparen! VISCA L'AMPLI MOVIMENT INTERNACIONAL DE L'ESPORT POPULAR! VISCA EL VERDADER PENSAMENT OLÍMPIC QUE APLEGA ELS POBLES I LES RACES! VISCA LA PAU I EL PROGRÉS CULTURAL DE LA HUMANITAT! JULIOL DE 1936.

HIMNE DE L'OLIMPIADA POPULAR

Josep M. de Sagarra (1894-1961)

No és per odi, no és per guerra
que venim a lluitar a cada terra.
Sota el cel blau
l'únic mot que ens escau
és un crit d'alegria i de pau.

Fora enveges, fora noses!
Afirmem contra el viure estret
el nostre dret
a fer un aire més net,
a fer un món més ple de roses.

Cors enlaire! Llum als braços!
Sempre àgils i ardits, els nostres
passos!
Donem-nos les mans
per sentir-nos germans
sota el verd dels llorers triomfants!

Força i vida, primavera,
ritme, gràcia, esforç i voluntat,
tots hem triat
en l'esclat del combat
perquè ens facin de bandera!

Pel més àgil, pel més destre
sigui el sol immortal
de la palestra.
Sigui aquest sol
que ens aplega en un vol
per cremar la mentida i el dol!

Contra els baixos crits innobles,
aixequem cap al cel les nostres mans!
Vibrin els cants
perquè es tornin més grans
i més lliures els pobles!

POEMA ALS VOLUNTARIS

Miquel Martí i Pol

Si no podem mestrejar els anys per fer-ne
tot d'enfilalls de llum meravellada,
ni ens és donat deturar el temps i creure
que l'horitzó sempre ens serà propici,
pensem almenys la vida com un àmbit
de claredats possibles, i vivim-la
tan plenament que per força desvetlli
ressons inesperats i manifesti
tota la seva insòlita tendresa.
D'aquest espai misteriós i dúctil
com una mà d'infant o com un repte
tots en som responsables, i ja és hora
d'assumir-ne l'esforç i la bellesa
posant a prova sense cap recança
les mans, la voluntat i la mirada,
fent vibrar el gest amb tot el determini,
sentint-nos desimbolts i solidaris.
Així, desitjos, il·lusions i somnis
no ens llevaran el son ni l'esperança,
i així pel mar tan íntim del silenci,
lluny d'aldarulls i crides i proclames,
assolirem la plàcida harmonia
d'aquells que saben veure's i estimar-se
no en el seu goig, sinó en el goig dels altres.

**“EL QUE EM MOLESTA DE LES
COMPETICIONS ÉS QUE SEMPRE ES
TRACTA DE GUANYAR O DE PERDRE
I NO TANT NOMÉS DE CÓRRER
AMIGABLEMENT UNA PETITA
AVENTURA.”**

— Joan Brossa, poema *Tant se me'n dona*.

ENTITATS, ATENEUS I CLUBS ESPORTIUS QUE VAN PARTICIPAR EN L'ORGANITZACIÓ DE L'OLIMPIADA POPULAR 1936

CADCI

Ateneu Enciclopèdic Popular
Club Femení i d'Esports
Centre Gimnàstic Barcelona
Ateneu Obrer Sant Andreu
Joventut C. E. Laietana
Club Ciclista Montjuïc
Ateneu Enciclopèdic Sempre Avant (Sants)
Agrupació Atlètica Vida (Sant Andreu)
Ateneu Obrer Martinenc
Ateneu Popular de Gràcia
Biblioteca Cultural i Esportiva
Casal Nacionalista Obrer
FAEGE
Penya Som-hi Tots
Biblioteca Esportiva Avanti
Germanor Obrera de l'Hospitalet
Penya Raich

Atlètic A. C. Provença
Joventut Atlètica Proletària
Casal Nacionalista Obrer del Districte VI
Societat Naturista de Barcelona
Biblioteca Cultural Esportiva Ponent
Dinàmic Club
Olímpic Club
C. E. Àliga
C. E. Minerva
C. E. Mar i Terra
Atlètic Esportiu Catalunya
C. E. Júpiter
F.C. Martinenc
F. C. Barcelona
RCD Espanyol
Club Esportiu Europa
Centre Obrer Aragonès
Club Natació Atlètic Barceloneta

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Afers Exteriors,
Relacions Institucionals
i Transparència**

**memorial
democràtic**

1936-1939
MEMÒRIA
DE LA GUERRA CIVIL